

Descripció	A partir de la lectura de textos es proposa deduir la relació entre els països empobrits i el seu nivell d'endeutament extern.
Temàtiques	Deute extern, pobresa severa.
Objectius	Introduir el concepte de deute extern. Conèixer la relació entre pobresa severa i endeutament extern. Conèixer com ha evolucionat el deute extern als Països en via de Desenvolupament (PED). Sensibilitzar sobre el problema del deute.
Temporalització	Dues hores.
Continguts	Conceptes: deute extern, servei del deute, Fons Monetari Internacional (FMI), Banc Mundial (BM). Procediments: lectura comprensiva de textos, redacció de comentaris personals, interpretació de gràfics, anàlisi d'imatges, argumentació lògica. Actituds: conscienciació sobre les dimensions i repercussions del deute extern. Actitud crítica davant els problemes del món en què vivim. Foment del debat.
Material	Material per escriure.
Documentació	Textos: "El deute de les famílies espanyoles" i "Tots ens endeutem". Text: "Com és possible que paguem els nostres deutes i, sorprenentment, estiguem cada cop més endeutats?". Gràfics sobre l'evolució del deute extern.
Desenvolupament	<ul style="list-style-type: none"> • Es llegiran els primers textos sobre "El deute de les famílies espanyoles" i "Tots ens endeutem" amb tot el grup. • A continuació, es repartirà i llegirà individualment el text: "Com és possible que..." per deduir del text el concepte d'interès aplicat a un deute, i es posarà en comú. Després podem extrapolar el problema al tema del deute extern, mitjançant l'anàlisi dels gràfics.
Orientacions	<ul style="list-style-type: none"> • Activitat recomanada per a tots els nivells. • L'objectiu dels primers textos "El deute de les famílies espanyoles" i "Tots ens endeutem" és presentar d'una manera general el tema del deute extern des de la proximitat de l'endeutament familiar (es pot comentar si a casa es paga algun tipus de préstec i a qui). • A partir de la notícia sobre l'alt nivell d'endeutament de les famílies espanyoles, podem establir un diàleg que ens permeti aclarir els dubtes sobre la diferència entre deutes personals i deute extern dels països. Haurem de fer notar que hi ha diferències importants. Si una persona contreu un préstec, rep els diners directament i, quan el torna, ho fa d'acord amb les condicions d'aquest préstec. Però si és un país el que adquireix el préstec, no informa els ciutadans sobre l'ús que en fa ni sobre les condicions de la seva devolució. En la pràctica, molts governs han utilitzat préstecs per a projectes que no compleixen els requisits mínims de viabilitat social, ecològica o econòmica. Una segona diferència és que, quan una empresa o persona no pot afrontar les seves obligacions financeres, fa fallida i se la declara incapaç de pagar la totalitat del seu deute. Però els països no poden demanar que se'ls declari en fallida: no hi ha procediments ni àrbitres a aquest efecte. • També podem començar a introduir i comentar conceptes com renda, interès simple, interès compost, fallida, amortització (seria interessant comentar com les institucions de crèdit penalitzen l'amortització atès que a aquestes els interessa mantenir el deute el màxim de temps possible).

- Amb el text “Com és possible que paguem els nostres deutes i, sorprenentment, estiguem cada cop més endeutats?”, podem començar amb la lectura individual, i la posada en comú posterior, d'un senzill exemple d'un préstec entre amics. Volem posar de manifest de quina manera pot augmentar un deute a través de l'aplicació d'un interès i de les dificultats de pagament que es generen amb el temps.
- Amb el debat obert gràcies a la lectura anterior i després de l'observació dels dos gràfics sobre l'evolució de l'estoc del deute i les quantitats sufragades fins al moment en concepte d'interessos i amortització (servei del deute), podem iniciar una reflexió que permeti establir paral·lelisme amb el deute extern. Mitjançant l'esmentada reflexió arribarem a deduir que el deute inicial s'ha pagat ja diverses vegades i que els nous préstecs són, en realitat, renegociacions del deute anterior per “ajudar” els Països En Desenvolupament (PED) a pagar, evitant que es declarin insolvents i decideixin no pagar el deute, com va fer Mèxic o Perú, o Argentina, cosa que seria “perjudicial” per als seus creditors.
- Val la pena insistir en la diferència entre estoc del deute (suma de les quantitats totals degudes més els seus interessos, de manera que cada any inclou l'anterior) i servei del deute (les quantitats pagades pels països deutors en concepte d'amortització i interessos que normalment se salda anualment, però la suma de les quals sovint apareix per països o per la suma total corresponent a un determinat període de temps (com és el cas del gràfic de la fitxa).
- Si no es coneixen les institucions internacionals, com el Fons Monetari Internacional (FMI) o el Banc Mundial (BM), el més probable és que responguin que els diners es deuen als bancs (en general) o a països estrangers. El més probable és que les idees aportades com a hipòtesi siguin poques; no obstant això, hem de procurar que es faci un bon ús del raonament lògic que és el més important (per exemple, s'han endeutat per desenvolupar-se, o el deute continua creixent perquè no poden pagar a causa de l'intercanvi desigual –encara que no surti expressat amb aquests termes–). Si no hi hagués prou temps, es pot encarregar fer el treball a casa i es pot posar en comú a la següent sessió.
- Aquest és un bon moment per veure com es desglossa el deute. Per a això, podeu consultar els annexos 17 i 18.

Annex

Text: *Tots i totes ens endeutem*.
Fitxes evolució del deute, gràfic.
Qüestionari.